
unik: UNESCO optager de nordiske klinkbådstraditioner på listen over kulturarv, der skal bevares unik: UNESCO optager de nordiske klinkbådstraditioner på listen over kulturarv, der skal bevares

SLETTESTRAND: Den nordiske klinkbygningstradition, som Han Herred Havbåde er en del af, søgte i foråret optagelse på den berømte liste. Nu er det en realitet.

Pernille K. Damsgaard, Nordjyske 19.12.2021

[unik: UNESCO optager de nordiske klinkbådstraditioner på listen over kulturarv, der skal bevares](#)

HAN HERRED HAVBÅDE. PRIVATFOTO

SLETTESTRAND: Den nordiske klinkbygningstradition, som Han Herred Havbåde er en del af, søgte i foråret optagelse på den berømte liste. Nu er det en realitet.

[Pernille K. Damsgaard](#)
[og Carl Christian Madsen](#)

- Det er første gang, UNESCO optager en fælles nordisk ansøgning. Der har ligget et kæmpe arbejde bag fra de nordiske landes side, som har været i gang i seks år. Så dejligt, at det er lykket, siger Kirsten Monrad Hansen, Han Herred Havbåde.

Der er en del klinkbyggede både i det nordjyske, men Han Herred Havbådes værft er det eneste sted i Norden, hvor der fortsat bygges klinkbyggede både til erhvervsfiskerne.

Nordens klinkbyggede træbåde - og traditionerne omkring dem - er nu officielt anerkendt af UNESCO som levende kulturarv, der skal sikres og bevares for kommende generationer.

- Det betyder også, at de nordiske klinkbådstraditioner løftes ind i en større sammenhæng som del af menneskehedens immaterielle kulturarv, siger Kirsten Monrad Hansen.

Gennem flere tusind år har Nordens klinkbyggede både dannet rammen om de nordiske folks tilknytning til havene omkring dem. I små joller skabte kystfiskeren familiens livsgrundlag, og i større skibe sikredes kontakter langs kyster og over endeløse have. Bådene har gennem generationer bundet de nordiske folk sammen fra kyst til kyst, bragt Norden ud i verden og verden tilbage til Norden.

Hvad er en klinkbygget båd?

I Norden har man både før og efter vikingtiden bygget træbåde efter en særlig metode, der er kendetegnet ved, at de langsgående planker overlapper hinanden i yderkanterne, og her holdes samlet med syninger eller skibsnagler. Båden afstives derefter indvendigt med tilpassede træstykker, der udgør bådens ribben. Denne byggemetode kaldes klinkbygning, og i Europa er det kun i Norden, at traditionen med at bygge efter denne metode stadig er i brug.

Klinkbygning har domineret den nordiske bådtradition siden de første både med plankesider blev skabt for årtusinder siden. I den tid er der bygget utallige klinkbyggede både til fiskeri og til transport af varer og mennesker.

På tværs af tid har bådebyggerne arbejdet uden brug af konstruktions-tegninger, men skabt båden ud fra deres erfaringer, overleveret viden og i samspil med den kommende bruger af båden, så den blev tilpasset behov og miljø.

Det helt unikke er, at der i dag stadig bygges træbåde efter den ældgamle klinkbygningsmetode over hele det nordiske område. Dog ikke nær så mange som før, så antallet af klinkbyggede både er kraftigt formindsket gennem de senere år.

- Unikt her for Nordjylland er, at der ved Han Herred Havbåde i Slettestrand fortsat bygges klinkbyggede både til erhvervsfiskeri som det eneste sted i Norden, siger Kirsten Monrad Hansen og fortsætter:

- Hver ny båd bygger videre på de erfaringer, der er gjort med de forrige. Det betyder, at bådene er forbindelsen til vores fælles fortid, og samtidig er de med til at danne ramme om et bæredygtigt friluftsliv med store naturoplevelser. At det er klinkbygningstraditionen, der er blevet optaget på UNESCOs liste betyder, at det er fællesskaberne og den

levende kulturarv omkring bådene, der skal udvikles og bevares, siger hun.

Optagelse forpligter

Optagelsen af de nordiske klinkbygningstraditioner på UNESCOs liste over menneskehedens immaterielle kulturarv skal øge fokus på at bevare viden om traditionen, håndværket og brugen af de klinkbyggede både. Og optagelsen på listen forpligter. Med den har alle de nordiske lande lovet at videreføre den levende, maritime kulturarv til kommende generationer.

Ellingåskibet med på listen

Det er ikke kun Han Herred Havbåde, der er kommet på den verdensberømte liste. Det er Ellingåskibet fra år 1163, som kan opleves på Kystmuseet Bangsbo i Frederikshavn, også.

Det er et særdeles velbevaret eksempel på de klinkbyggede træbåde. Skibet har mange skibsbygningsmæssige detaljer, som er mindst lige så forfinede som i det 130 år ældre vikingeskib Skuldelev 1, der står på Vikingeskibsmuseet, og der er også mange byggetekniske træk, som peger bagud til vikingetiden.

- Ellingåskibet repræsenterer således klinkbygningstraditionens overgang fra vikingeskibet til middelalderskibet med dets væld af fine detaljer, så det er et enestående stykke kulturarv, som vi har udstillet her på Kystmuseet Bangsbo, siger Jan Hammer Larsen, der er museumsinspektør og marinarkæolog hos Nordjyllands Kystmuseum. Ellingåskibet blev bygget som et fragtfartøj omkring 1163, og det er meget letbygget.

Der er fundet ca. 60 procent af skibet, og næsten hele styrbord side er bevaret, hvilket giver svar på næsten alle spørgsmål om, hvordan det lille elegante fartøj så ud, den dag det sejlede ind i Ellingå.